

AZ ANYANYELV C. TANTÁRGY HELYI

TANTERVE

A NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLYOK 9. ÉVFOLYAMÁN

Nyelvi előkészítő év

Tematikai egység címe	Órakeret
Kommunikáció, ön-és jelenismeret	15 óra
Meglévő ismeretek rendszerezése	13 óra
Szövegértési és szövegalkotási tartalmi blokk	16 óra
Önálló ismeretszerzés, projektfeladat elkészítése, közös identitástudat kialakítása	10 óra
Az összes óraszám	54 óra

Nyelvi előkészítő év

Bevezetés

A tantárgy a szóbeli kommunikáció és az íráskészség fejlesztését és tudatosítását tűzi ki célul.

A nyelvi előkészítő évfolyamon bevezetendő *Anyanyelv* c. tantárgy célja, hogy az iskola mindennapjaiban hatékonyan és meggyőzően fejlessze egyrészt a tanuláshoz elengedhetetlenül szükséges önkifejezési, szövegértési, gondolkodási képességeket, másrészt a kommunikáció és a metakommunikáció különböző formáinak gyakorlásával és elsajátításával képessé tegye a tanulókat a nyilvánosság előtti felelősségteljes megszólalásra, véleményük, álláspontjuk kialakítására, pontos, árnyalt tolmácsolására. Ennek elősegítésére a diákok megismerkednek a kommunikáció nyelvi és nem nyelvi eszközrendszerével, a szóbeli és írásbeli szövegalkotás szabályaival és technikáival, az élőszóban történő megnyilatkozás sajátosságaival.

Az anyanyelvi és irodalmi nevelésnek meghatározó szerepe van a kognitív képességek fejlesztésében, az érzelmi élet, a kreativitás, az esztétikai és történeti érzék fejlesztésében, az emberi és társadalmi problémák megértésében, átélésében, helyes kezelésében, a saját és mások kultúrájának megismerésében, a másság elfogadásában. Fejleszti az emlékezetet, az élmények feldolgozásának és megőrzésének képességét. A nyelvi és irodalmi ismeretek elsajátításának célja a fentiekén túl az olvasási kedv felkeltése, az irodalomnak mint művészetnek a megszerettetése, a korunk médiumai által küldött üzeneteinek helyes megítélése, az értékálló információk helyes kiválogatása. A kritikus magatartás kialakítása mellett a tolerancia képességének fejlesztése.

A tantárgy eredményességének mérésére értékeljük az egyéni és csoportos szövegalkotási

szövegértelmezési feladatokat, valamint mindkét félévben kötelező 1-1 projektfeladat elkészítése, melyek az önismeret, az iskola névadója, az olvasás népszerűsítése, a közös kultúrkinccseink, az iskola története és környezete témakörökből választhatók.

Cél

A tantárgy elsődleges feladata a *képességfejlesztés*: elsősorban a három alapképesség, a *beszédkészség*, a *szövegértési* és a *szövegalkotási* képesség fejlesztése, illetve az *identitástudat* kialakítása, az önkifejezés, önérvényesítés segítése.

A folyamatosan fejlődő szövegértési és szövegalkotási képességek teszik lehetővé, hogy az egyén önállóan és másokkal kooperálva képes legyen a verbális és nonverbális kommunikáció eszközeinek és kódjainak, a különböző információhordozók üzeneteinek megértésére és feldolgozására, tudjon ezekre reflektálni, és saját szövegek alkotásában is képes legyen ilyen eszközökkel élni. Képes olyan szövegek önálló megalkotására, amelyek figyelembe veszik a beszédhelyzetet, a hallgatóság igényeit, a különféle szövegműfajok normáit, a morális és esztétikai elvárásokat. Az anyanyelvi és irodalmi nevelés elválaszthatatlan egységet képez. Az irodalmi művekkel folytatott aktív párbeszéd révén kapcsolat jön létre a múlt, jelen és jövő között, amely a kultúra folytonosságát és folyamatos megújulását biztosítja.

A tantárgy középpontjában a gyakorlat áll, a meglévő ismeretek rendszerezése, mélyítése, kreatív szövegalkotási feladatok bevezetése, az ön-és jelenismeret megalapozásához, megerősítéséhez kapcsolódó, illetve a közös identitástudat kialakítását célzó projektfeladatok megoldása és megbeszélése induktív úton történik, csoportos és –egyéni munkaformában. A tanár ismeretátadói szerepköre módosul, a tevékenységek szervezője, segítője lesz a tanórán.

Részletes célok

A meglévő nyelvtani ismeretek rendszerezése, mélyítése nyelvi játékok, kreatív szövegalkotási feladatokon keresztül.

Szóbeli készségek elsajátítása: ezzel diákjaink képessé válnak a különböző kommunikációs helyzetekben történő hiteles megnyilatkozásra.

A verbális és a nem verbális kifejezésmódok megismerése: felismerésük, tudatosításuk és gyakorlásuk.

A viselkedéskultúra fejlesztése: az önbizalom, az érzékenység és a tudatosság erősödése; az eltérő vélemény tisztelete, a beszélgetőtársak szempontjainak megértése és elfogadása.

A gondolkodási és kritikai képesség fejlődése: hiteles és árnyalt vélemény kialakítása, az ellenvélemény logikus cáfolatára való képesség, a különböző manipulációs célú kommunikációs technikák felismerésének és kivédésének képessége, eligazodás amémediavilágában.

A nyilvánosság előtt történő szereplés megszokása, a hitelesség növekedése.

Szövegelemzési készség fejlődése, a szövegértés fejlődése írott szövegek megértésével: átfogó megértés, információ visszakeresés, szövegértelmezés, reagálás a szöveg tartalmára és formai jegyeire.

Írásbeli szövegalkotási készségek erősítése: címadás, anyaggyűjtés, vázlatkészítés, szövegtagolás kreatív írásos feladatokon keresztül.

Kutatás, elmélyülés egy adott témában, az önálló ismeretszerzés, véleményalkotás helyes alkalmazásával, a meglévő ismeretek bővítésével, kreatív felhasználásával projektfeladatok megoldása.

Az írott szövegek főbb műfajainak megismerése: elbeszélő, leíró és érvelő szövegfajták felismerése, létrehozása; a műfajnak való megfelelés.

Szövegszerkesztési és kidolgozási képességek fejlesztése: szövegkiegészítés, átalakítás; a gondolatmenet előre mozgása, folyamatos haladás, elrendezés.

Az olvasás, a kultúra népszerűsítése, könyvajánlók, programtervek elkészítése.

Követelmények

A beszédhelyzet kommunikatív összetevőinek felismerése, rugalmas alkalmazkodás a szituációhoz, témához, partnerhez.

A verbális és a nem verbális szint megfelelő együttes működtetése; a partner közlésének mind teljesebb felfogása, értelmezése.

A beszédpartnerrel történő együttműködés; értő meghallgatás, álláspont kialakítása, az eltérő vélemény tisztelete.

Különböző beszédműfajok kommunikációs technikáinak felismerése és alkalmazása.

Együttműködés csoportos beszélgetés fenntartásában; képesség nyilvánosság előtt történő előszóbeli megnyilatkozásra. A kifejező kiejtőeszközök biztonságos használata.

Írott szövegek megértése: a szövegjelentést alakító kommunikációs tényezők felismerése, háttérismeretek rendszerezése, a szöveg átfogó megértése, a részletek megértése,

Információ-visszakeresés a szövegből, a szöveggel kapcsolatos állítások igazságtartalmának megítélése.

Írott szövegek megalkotásának képessége: általános szövegszerkesztési képességek, a főbb szövegtípusok műfaji jellegzetességeinek felismerése, a műfajokban történő biztonságos szövegalkotás.

TEMATIKUS EGYSÉGEK

Óraterv: heti 1,5 óra, évi 54 óra

Tematikai egység	Kommunikáció, ön- és jelenismeret	Órakeret 15 óra
-------------------------	--	------------------------

Előzetes tudás	A meglévő kommunikációs készségek, ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Ismeretelemző, értékelő gondolkodás, kreativitás, énkép fejlesztése, társas kapcsolatok, hatékony társadalmi beilleszkedés erősítése. Új ismeretek elsajátítása, feldolgozása, beillesztése és alkalmazása.</p> <p>Megfelelő szókincs alkalmazása. Internet használata az információk megszerzésére. A nem nyelvi kommunikáció, valamint a másik ember megértését és az önkifejezést elősegítő kommunikáció formálása, továbbfejlesztése.</p> <p>Megfigyelés, meghallgatás, koncentráció.</p> <p>Csoportkohéziós és önismereti játékok.</p> <p>Megfigyelési gyakorlatok verbális és nem verbális kommunikáció</p> <p>Megjelenés, testtartás, térkihasználás tudatosítását célzó gyakorlatok</p> <p>Gesztusok, mimika, tekintet használatát tudatosító gyakorlatok</p> <p>Társas kommunikáció különböző szituációkban.</p> <p>Státusok és magatartások, interakciók, asszertivitási gyakorlatok</p> <p>A szerepbe lépés, hitelesség, a hallgatói szerep.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Kommunikáció.</p> <p>A kommunikáció értelmezése, tényezői, célja, funkciói.</p> <p>Szóbeli kommunikáció, mindennapi kommunikációs helyzetek, szituációs gyakorlatok.</p> <p>Konfliktuskezelési stratégiák és gyakorlatok.</p> <p>Szimulációs játékon keresztül a tanultak elmélyítése, alkalmazása.</p> <p>Egyéni és páros problémamegoldás.</p> <p>Kommunikációs zavarok és megoldási lehetőségeik.</p> <p>Nonverbális kommunikáció: tekintet, mimika, testtartás, gesztus, térköz. Mimikai gyakorlatok. Érzelmek kifejezése.</p> <p>Metakommunikatív jelzések megfigyelése, felismerése, értelmezése.</p> <p>Drámajátékok, csoportos kommunikációs gyakorlatok, drámapedagógiai eszközök alkalmazása.</p> <p>Önismeret, múltidézés, családfa. Önarckép és archetípusok.</p> <p>Önéletrajz.</p>	<p>Drámapedagógia</p> <p>Informatika</p> <p>Társadalomismeret</p> <p>Irodalom</p> <p>Képzőművészet</p> <p>Idegen nyelv</p>	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Kommunikáció, kommunikációs zavar, konfliktuskezelés, metakommunikáció. Archetípus, önéletrajz, identitástudat, önismeret, társismeret.	

Tematikai egység	Meglévő ismeretek rendszerezése	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Nyelvi-nyelvtani jelenségek felismerése, a tanult ismeretek alkalmazása.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Jól formált, nyelvileg igényes beszéd fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. A helyesírási készség, az önálló tanulási, ismeretszerzési készségfejlesztése, a helyesírási ismeretek rendszerezése, az elvek és a szabályok közötti összefüggések feltárása. Szókincsbővítés. Memóriafejlesztés. Gondolkodás- és tanulásfejlesztés. A nyelvi egységek szerkezeti, jelentéstani összefüggéseire vonatkozó ismeretek önálló alkalmazása. Gyakorlottság a szöveg, a mondat, a szóalak elemzésében és helyes használatában. Új ismeretek elsajátítása, feldolgozása, beillesztése és alkalmazása.</p>
---	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Tájékozódás a tanulók előzetes nyelvtani ismereteiről Nyelvi-nyelvtani jelenségek felismerése a gyakorlati tudás alapján. Hang és betű, szóelemek, szavak, toldalékok felismerése és jellemzői. Helyesírás. Olvasható, esztétikus külalak, helyesírási szabályok alkalmazása. Nyelvi szintekhez kapcsolódó játékos feladatok. Szókészlet, szókincs. Közmondások, állandósult szókapcsolatok gyűjtése, értelmezése. Szóalkotás: szóképzés, szóösszetétel, mozaikszó alkotás.</p>	<p>idegen nyelv matematika</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Helyesírási alapelv, szótagolás, elválasztás, szókészlet, szókincs, szóalkotás, hangalak és jelentés, szófaj, mondat, mondatrész, helyesírás, szóalkotás, közmondás.
--------------------------------	--

Tematikai egység	Szövegmegértési és szövegalkotási tartalmi blokk	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Biztos olvasási készség. Kifejező és értő olvasás.	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Jól formált, nyelvileg igényes beszéd fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése. Memóriafejlesztés. Gondolkodás- és tanulásfejlesztés. A nyelvi egységek szerkezeti, jelentéstani összefüggéseire vonatkozó ismeretek önálló alkalmazása. Gyakorlottság a szöveg, a mondat, a szóalak elemzésében és helyes használatában. Értő olvasás fejlesztése. Szövegértési technikák ismeretének bővítése, gyakorlása, alkalmazása. Szövegek pontos megfigyelése, azonosítása. Viszonyulás a médiához. Hírek, álhírek, reklámok, digitális tartalmak.</p> <p>Az irodalom önmegértést elősegítő funkciójáról való tapasztalat felhasználása. A művekben megjelenő emberi szerepek, normák és értékek felismerése, azonosítása. A helyes és helytelen magatartásformák kritikus megítélése. Az eltérő és egymással szembesülő igazságok, egyazon kérdésre adott különféle magatartásválaszok jellemzése, véleményezése.</p>
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Jelentés, mondatalkotás a szó jelentésének megfelelően. Szövegértés. Hallott és olvasott szöveg értése kérdések alapján, vázlatírás, kulcsszavak azonosítása, ok-okozati összefüggés felismerése. Szövegértelmezés, irodalmi és egyéb szövegekben, ok- okozati összefüggések felismerése, következtetések. Olvasási stratégiák gyakorlása. (Jelentésalkotás, jóslás, következtetés, értelmezés, értékelés, kérdések, reflektálás, összefoglalás.) Szövegfeldolgozási módszerek alkalmazása (aláhúzás, szövegkiemelés, kulcsszavak kigyűjtése). Kreatív szövegalkotási feladatok egyénileg és csoportban. Drámapedagógiai módszerek használata a szóbeli és írásbeli szövegalkotásban. Szövegek összekapcsolása. Lényegkiemelés, szövegtömörítés, vázlatkészítés. A vázlatkészítés lépéseinek áttekintése. Szóbeli és írásbeli szövegalkotás képek alapján, vázlatkészítés önállóan vagy csoportban.</p>	<p>Irodalom Képzőművészet Idegen nyelv Társadalomtudomány</p>

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Értő olvasás, szövegértés, szövegfeldolgozás, lényegkiemelés, szövegtömörítés, vázlatkészítés, szövegalkotás. Leíró, elbeszélő, magyarázó szöveg. A szöveg egységei. Szövegkohézió. Reklám, média, álhírek</p>
---------------------------------------	---

Tematikai egység	Önálló ismeretszerzés, projektfeladat elkészítése, közös identitástudat kialakítása	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A tanult ismeretek alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló által választott téma igényes kidolgozása, önálló prezentáció vagy kiselőadás vagy könyvbemutató vagy helytörténeti kalauz vagy portfólió készítése és annak bemutatása.</p> <p>A tanuló képes legyen az alapvető szövegfajták nyelvi- stiláris - szerkesztésbeli jegyeinek tudatos alkalmazására, saját anyaggyűjtés alapján írásművének vagy szóbeli előadásának tudatos elrendezésére, elkészített munkája értékelésére, szövegkorrekciós stratégiák megismerésére.</p> <p>Képes legyen saját élethelyzetének, élményeinek kifejezésétől a kreatív írás felé elmozdulni.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Kreatív gyakorlatok: audiovizuális műfajok alkotása szóban és írásban, digitális anyagok szerkesztése, megfelelő grafikai és tipográfiai eszközök alkalmazása, elkészített prezentációs anyag alapján folyamatos szóbeli megnyilatkozás.</p> <p>Önálló kutatómunka eredményeinek feldolgozása házi dolgozatban, Szóbeli beszámoló digitális képanyaggal. Csoportfeladatok megoldása Különböző szövegalkotás feladatok.</p> <p>Reflektálás olvasmányokra: jegyzet, vázlat, ajánlás, összefoglalás, kommentár, ismertetés, élménybeszámoló, esszé, fülszöveg.</p> <p>Kiselőadás készítése digitális illusztrációval, hangzóanyaggal.</p>	<p>Helyismeret, regionális kultúra Informatika Társadalomismeret Kommunikáció Képzőművészet és társzművészetek</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Reflektálás olvasmányokra: jegyzet, vázlat, ajánlás, összefoglalás, kommentár, ismertetés, élménybeszámoló, esszé, fülszöveg. Regionális kultúra, identitástudat. Portfólió, prezentáció.</p>	